

Insect van de maand: november 2007-11-28

Teken en tekenbeten

In Nederland (en vrijwel geheel West Europa) is de schapenteek *Ixodes ricinus* de meest voorkomende teek. Dit beestje dankt zijn naam waarschijnlijk aan het feit dat in Ierland deze teek heel veel op schapen wordt aangetroffen.

Ixodes ricinus voedt zich uitsluitend met het bloed van vertebraten, en daar dankt he diertje zijn wat onplezierige karakter aan: een bezoek aan het bos levert je al snel een tekenbeet op, waar veel mensen niet blij mee zijn.

De levenscyclus van *Ixodes ricinus* bestaat uit een ei, een larvaal stadium, een nimf en een adult. Teken behoren tot de spinachtigen, waarbij de larven 6 poten hebben, en de nimfen en adulten elk 8 poten. De ontwikkelingsduur van *Ixodes ricinus* duurt 2 tot 4 jaar, afhankelijk van de wintertemperatuur. Eitjes worden meestal in het najaar gelegd, waarna het vrouwtje sterft. Na een overwintering komen in het voorjaar de larven uit. Deze voeden zich met bloed van kleine knaagdieren (muizen, egels) en vogels. Na de bloedopname vallen de larven op de grond, waar ze een ontwikkeling doormaken tot nimf. Zes tot 12 maanden later komen de nimfen te voorschijn, die zich voeden op een variatie aan gastheren: muizen, egels, vogels maar ook vossen, wilde zwijnen en grote grazers. Nadat de nimf zich ontwikkeld heeft tot een volwassen teek, voedt de laatste zich meestal op grotere zoogdieren: herten, reeën of zwijnen. De mens wordt meest per ongeluk gebeten, en daarbij gaat het vaak om nimfen. Deze zijn klein en onopvallend. De nimfen hechten zich aan onze huid gedurende een periode van 2 tot 4 dagen, waarbij ze zich volzuigen met bloed voordat ze zich op de grond laten vallen.

De schapenteek is belangrijk omdat hij de parasieten die de ziekte van Lyme veroorzaken kan overbrengen. Deze ziekte kan van mild tot ernstig verlopen, en moet altijd medisch behandeld worden. In een vroeg stadium is de ziekte van Lyme meestal met antibiotica te verhelpen. Bij verwaarloosde gevallen kan de ziekte ernstige complicaties veroorzaken. In Nederland variëren de infectiepercentages van schapentekken tussen de 5 en 30%, met geografische en temporele verschillen in infectiepercentages. De oorzaak van deze variatie moet gezocht worden in de complexe ecologie van de parasiet, teek en habitats waarin de teken zich bevinden. Bestrijding van teken vindt in Europa niet plaats, omdat de habitats, meestal kwetsbare ecosystemen betreffen. Preventie van de ziekte van Lyme bestaat uit het dragen van lichaamsbedekkende kleding, het gebruik van goede teken-afwerende middelen (DEET) en het snel verwijderen van teken die op het lichaam zitten.

